

מסורת הש"ס

א) ובליל עג: לקמן קט.
ב) ובליל עג: לקמן קט.
ג) ובליל עג: לקמן קט.
ד) ובליל עג: לקמן קט.
ה) ובליל עג: לקמן קט.
ו) ובליל עג: לקמן קט.
ז) ובליל עג: לקמן קט.
ח) ובליל עג: לקמן קט.
ט) ובליל עג: לקמן קט.
י) ובליל עג: לקמן קט.

תורה אור הש"ס

1. וכל אשר יפל עליו
טורח מכתחיל יטמא מכל
כלי עץ או ברז או עור
או שק כל כלי אשר
יעשה יטמא מכל
במים ויבא ויטמא עד
היערב ויתרה:
2. וכל ימות מן הבהמה
הנגע בבקלה יטמא עד
היערב: ויקרא י"א לט

גילוי הש"ס

מתני' מנא בן טעיה
הי ע"י מיה דן מד
פ"ח חזק' דיה ליה:
רש"י י"ח ב' א"ר א"א
וב' ובליל עג:
ג' ובליל עג:
ד' ובליל עג:
ה' ובליל עג:
ו' ובליל עג:
ז' ובליל עג:
ח' ובליל עג:
ט' ובליל עג:
י' ובליל עג:

הנהרות מר"ב

א) ג"י וז"ל אחר
מחלוקת ג"י ק"י וי"י.
ב) מלכות סו"ת מלכות
מלכות סו"ת מלכות
וע"ש מ"ח:

מוסף רש"י

מקצת בהמה מטמאה.
כגון אבר מנתה, מרובץ
וי"ת דמשמע ענין
מיה שצ"ח ע"ה חליפין
והיינו אבר, ויסתיה דקרא
הטעם בנפלה יטמא,
ומקצת בהמה אינה
מטמאה. וי"ח על פי
שחטה כגון טרפה
שחטה (לקמן סכ"ח).

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עד

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פ"ה מלכות
מלכות סו"ת מלכות
ב (ש"ע י"ד ס"מ ד' ספ"ק
ו' נג"ה):
ג ד מ"י ש"ה י"ג
ד ס"מ ל"אין ק"ו
טו"ש י"ד י"ד י"ג ספ"ק
ג:

רבינו גרשום

אכלו לזה אינו לוקה,
כלומר לאבר המפולגל
בבהמה: כי אמרי במיתה
דעושה נפול. כלומר
אליזוקה משום אבר מן
החי: מנבלתם נפקא.
כלומר לאחר מיתה
מטמאין השרצים אבל
בחיים אין מטמאין: מיתה
עושה נפול. כלומר דאבר
המפולגל בבמה ומתה
אין כוללתו המיתה וחייב
האכלו משום אבר מן
החי: א"ל אם אינו ענין
לשרצים דלא בני שחיטה
נינה, דלא אצטרך
למכתב במותם דאין להן
שחיטה אלא מיתה בלבד:
ורחיב ענין לבמה. ודריש
הכי מיתה עושה נפול
ואין שחיטה עושה נפול:
אבל באבר דעובר מת
(ד"ה) שחיטה עושה
ניפול. כלומר דאין כוללתו
שחיטה עמה וטמא
משום נבלה: יש במיתו
שחיטה אבר אמרי כלומר
ששחיטתו אמי והוא מותר
אבל הוא אינו בכלל
שחיטה: והוא דרין מינה
דאמריה לא פרי. והטעם
דרין מינה דאמריה (ו' כ"ו)
לפי שאין במיתו שחיטה
אבל הוא עצמו אין
במיתו שחיטה: ולהאי תנא
דפרי' טרפה דשחיטה
מטהרתה (נפול) כלומר
להאי תנא דפרי' א"ג:
דיש במיתו שחיטה
אבר אמי אין שחיטתו
מטהרתו טרפה דשחיטה
מטהרתה מנא ליה
דאמריה כדאמרי' במתני'
תאמר בטרפה שיש במיתו
שחיטה (שפ"ה) ולפ"ה אין
שחיטתה מטהרתה ועכ"פ
דאמרי' כגון שמה א"ג:
דיש במיתו שחיטה
אין שחיטתה מטהרתה טרפה
דשחיטתה מטהרתה מנא
ליה: או דלמא אפי' לרבנן
ארבעה סימנין. כלומר
אפי' לרבנן דאמרי לא
בעי שחיטה (אבל) ואי
שחיטתו דאמריה ודאי
לא בעי שחיטה אבל
אי שחיטתו סימנין (רידה)
מותר בשחיטה: א"ל רבא
שנוצרה טרפה מן הבטן
כלומר ודאי כן הוא א'
נולד טרפה מן הבטן מציע
לה שעת הכושר קודם
לכן בענין הוה דאי בעי
שחיטתו בבטן אמי אלא מן
הבטן שנוצרה טרפה מן
בכעל חמש רגלים הרתם
אפי' שחיטתו במיתו אמי אין
לו שעת הכושר שמפשה
שנוצרה היה בעל מוס בכלל
חמש רגלים ויתר כנטול
דמי ואם נטלה ירך וחלל
שלה (טרפה) [נבלת]:

אין בהם אלא מצות פרוש בלבד. וקרא דכרייתא אינו אלא
אסמכתא בעלמא וז"ל ויפין דמדאורייתא שרי באכילה
אמאי נקט דכרייתא דלעיל (דף עג.) לא אם טיהרה שחיטת טרפה
אזתה ואת האבר המדולגל בה מה שייך שם להזכיר אבר מדולגל
דשרי אף באכילה וי"ל דה"ק אבר
המדולגל זה גזרו בהו רבנן אסור
אכילה ולא גזרו עאל תמא תלמוד
מטהרתו כמו עובר דבר שאינו גופה:
תרי במותם בחיבי. וז"ל הא
אמאי צריכי לנדדדשינין דהעור
והרוטב (לקמן דף קטז.) יכול כבר
הפורש מן השרצים יחא טמא תלמוד
לומר במותם מה מיתה שאינה עושה
חליפין כי וי"ל דענין מותם והיא
דרשה מחד במותם נפקא אי נמי
דרשה דהתם מנבלתם נפקא מה נבלה
שאין עושה חליפין ונקט במותם לפי
שהיא דרשה פשוטה:

מחלוקת באבר דעובר חי. וצנן
מ' דאליו בן ט' כשאר
הקמה הוא לר"מ וטעון שחיטה:
ולחאי תנא דקפרי' טרפה
דרשיתה מטהרתה מנא א".
קת מיתה דכולל חזק דכרייתא היא
נתי"כ וידע רש"א ולא ידע סיפא"ס:
נפקא א"ה מדרב יהודה כו'.
וא"ל דתנא דקפרי' טרפה
אליעזר דמילה (שם דף קלו.) לאללה
להציל בן מ' שאין שחיטתו מטהרתו
ורכי יוסי ור"א צריכי שמעון אומרים
שחיטתו מטהרתו והשתא כולו לא
מתוקם כמנא דכרייתא דלפילו ותנא
דהתם משמע דאי לא לאללה ה"א
דשחיטה מטהרתו תלמוד דמתני' בן מ'
כיון דאין צמינו שחיטה ידעינן ליה
מכהמה טמאה דאין שחיטה מטהרתה
אבל כמנא דכרייתא דלכא מיתוקמא
שפיר מ"ק דהתם לכיון דיש צמינו
שחיטה אגב אמו מיקרי שפיר יש
צמינו שחיטה ולא מצי למילף מכהמה
אע"ג דמתה היא דשחיטה מטהרתה
הכא נמי לא שאל ורבנן לא דמי
לטרפה אפילו מן הנטן דיש צמינו
שחיטה הלא אין צמינו שחיטה ושמא
תנא דמתנין משום קרא דלאכלה
חשיב בן מ' אין צמינו שחיטה אי נמי
קרא דלאכלה דדרש"י מ"ק התם הו
אסמכתא בעלמא דהא לאני דמוקי
התם פלוגמתייהו דפליגי מר סבר מי
הוא ומר סבר מת הוא לרין לומר
דאסמכתא היא לכיון דחשיב ליה
כמת בלאו קרא אין שחיטתו מטהרתו:
חלבו
או מת או בן תשעה מת קורעו ומוציא את רמו *מצא בן תשעה חי *יטעון שחיטה
וחייב באותו ואת בנו דברי ר"מ והחכים אומרים *שחיטת אמו מטהרתו
ר"ש

אין בהם אלא מצות פרוש בלבד. וקרא דכרייתא אינו אלא
אסמכתא בעלמא וז"ל ויפין דמדאורייתא שרי באכילה
אמאי נקט דכרייתא דלעיל (דף עג.) לא אם טיהרה שחיטת טרפה
אזתה ואת האבר המדולגל בה מה שייך שם להזכיר אבר מדולגל
דשרי אף באכילה וי"ל דה"ק אבר
המדולגל זה גזרו בהו רבנן אסור
אכילה ולא גזרו עאל תמא תלמוד
מטהרתו כמו עובר דבר שאינו גופה:
תרי במותם בחיבי. וז"ל הא
אמאי צריכי לנדדדשינין דהעור
והרוטב (לקמן דף קטז.) יכול כבר
הפורש מן השרצים יחא טמא תלמוד
לומר במותם מה מיתה שאינה עושה
חליפין כי וי"ל דענין מותם והיא
דרשה מחד במותם נפקא אי נמי
דרשה דהתם מנבלתם נפקא מה נבלה
שאין עושה חליפין ונקט במותם לפי
שהיא דרשה פשוטה:

מחלוקת באבר דעובר חי. וצנן
מ' דאליו בן ט' כשאר
הקמה הוא לר"מ וטעון שחיטה:
ולחאי תנא דקפרי' טרפה
דרשיתה מטהרתה מנא א".
קת מיתה דכולל חזק דכרייתא היא
נתי"כ וידע רש"א ולא ידע סיפא"ס:
נפקא א"ה מדרב יהודה כו'.
וא"ל דתנא דקפרי' טרפה
אליעזר דמילה (שם דף קלו.) לאללה
להציל בן מ' שאין שחיטתו מטהרתו
ורכי יוסי ור"א צריכי שמעון אומרים
שחיטתו מטהרתו והשתא כולו לא
מתוקם כמנא דכרייתא דלפילו ותנא
דהתם משמע דאי לא לאללה ה"א
דשחיטה מטהרתו תלמוד דמתני' בן מ'
כיון דאין צמינו שחיטה ידעינן ליה
מכהמה טמאה דאין שחיטה מטהרתה
אבל כמנא דכרייתא דלכא מיתוקמא
שפיר מ"ק דהתם לכיון דיש צמינו
שחיטה אגב אמו מיקרי שפיר יש
צמינו שחיטה ולא מצי למילף מכהמה
אע"ג דמתה היא דשחיטה מטהרתה
הכא נמי לא שאל ורבנן לא דמי
לטרפה אפילו מן הנטן דיש צמינו
שחיטה הלא אין צמינו שחיטה ושמא
תנא דמתנין משום קרא דלאכלה
חשיב בן מ' אין צמינו שחיטה אי נמי
קרא דלאכלה דדרש"י מ"ק התם הו
אסמכתא בעלמא דהא לאני דמוקי
התם פלוגמתייהו דפליגי מר סבר מי
הוא ומר סבר מת הוא לרין לומר
דאסמכתא היא לכיון דחשיב ליה
כמת בלאו קרא אין שחיטתו מטהרתו:
חלבו
או מת או בן תשעה מת קורעו ומוציא את רמו *מצא בן תשעה חי *יטעון שחיטה
וחייב באותו ואת בנו דברי ר"מ והחכים אומרים *שחיטת אמו מטהרתו
ר"ש

מורת שחיטה: ואם איפא. דשחיטה צמינו אמו שחיטה היא הרי
דהאי טרפות ודאי היה זה משנוצרה וכגון שימור זה ברגלים האחרונים
שני אלא שסבר או יתר ביד אכל ברגל אפילו טרפה נמי היו דכל יתר כנטול
דמי: מתני' קורעו. שאין לרין שחיטה ומודי ר"מ כהו דליתרבו
מכל בבהמה תאכלו דלאו חדשים איכא ולאו אירא איכא הילכך לאו בהמה
הוא: ומוציא אפ דמו. דחלבו הוא דמותר כדקתני לקמן (דף עה.)
מה חלב ושתי הכליות האמורין באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא
מכלל שליל דמו לא גרע מדם האברים דקיי"ל דכרייתא
(דף כא:) דם האברים עובר בלא תעשה: שטעון שחיטה. דהדשים גרמי
לשחייה בהמה באפיה נפשיה ולא איתרנפלי מכל בבהמה תאכלו
ולרבנן חדשים ולידה גרמי דרבנן מרבו ליה להיתרא מכל בבהמה
תאכלו: וחייב באותו ואם כו'.

א) נבלה דליל דכמהמה
לוקה וכו'.
ב) חליל דליל דלף
דכמי דלמי שחיטה מ"ח
כוא כמ"ו וכו'.